

چکیده

یکی از پارامترهایی که در رده شناسی بسیار مورد استفاده قرار گرفته است پارامتر ترتیب کلمات اصلی در جملات است و ساخت اطلاع بعنوان یکی از سازوکارهای دانش کاربردشناختی می باشد. در این پایان نامه، ترتیب سازه ها و ساخت اطلاع در زبان گیلکی (گونه لاهیجانی) بر اساس چارچوب نظری ویلی (۱۹۹۷) و ارتشیک شیر (۲۰۰۷) مورد بررسی قرار گرفت. هدف این تحقیق، تعیین ترتیب سازه در این گویش و چگونگی تعامل آن با ساخت اطلاع می باشد. برای جمع آوری داده ها، مکالمات گویشوران بومی ضبط گردید. تحلیل داده ها نشان داد که لاهیجانی، گویشی فعل پایان (با فراوانی بالای ترتیب SOV در جملات) با ترتیب سازه آزاد (بعنوان شکل بی نشان) می باشد. این بدین معناست که این گویش جزء زبانهای بدون پیکر بندی است. چهار نوع مبتدا: مبتدای صحنه (مخفی در بافت)، مبتدای دائمی و موقت، مبتدای چندگانه و مبتدای تهی در این گویش شناسایی شد. علاوه بر این، جملات در لاهیجانی، باید حداقل دارای یک مبتدا باشند تا بتوان آنها را تفسیر نمود. مبتداها، اطلاعات ارائه شده ای هستند که می توانند هم در ابتدا و هم در انتهای جملات ظاهر شوند. همچنین دو نوع تاکید بعنوان اطلاعات جدید شناسایی گردید: تاکید تقابلی و محدود. در تاکید محدود، عنصر انتخاب شده در تقابل با سایر عناصر نیست اما در تاکید تقابلی، عنصر انتخاب شده در تقابل با سایر عناصر است و با تکیه قوی تر و صدای بلندتری نسبت به عناصر دیگر قابل شناسایی است. همچنین در تاکید تقابلی، جملات دارای دو اطلاع جدید می باشند. گویش لاهیجانی (بعنوان شکل نشاندار) هم دارای ترتیب سازه آزاد وانعطاف پذیر و هم دارای ساخت اطلاع آزاد وانعطاف پذیر است که در آن عوامل نحوی و ساخت اطلاع توسط نیت کاربردی گوینده جا به جا می شوند. بنابراین می توان نتیجه گرفت که عامل اصلی برای این جا به جایی وانعطاف پذیری در جملات نیت کاربردی گوینده است نه تعامل بین ترتیب سازه و ساخت اطلاع.